

Nr 1077

Av herr **Strandberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 126, med förslag till lag om kommunalt partistöd.*

(Lika lydande med motion nr 1246 i Andra kammaren)

Den kommunala självstyrelsens villkor förändras successivt. Den lokala administrativa indelningen i kommuner och landsting är inte en gång för alla fastlagd. $\frac{2}{3}$ av kommunantalet har skurits bort bara på de senaste 18 åren, och fram till 1974 har antalet kommuner minskat till 282 från utgångspunktens 2 498 år 1951. Den av lokala förhållanden betingade kommunalpolitiska aktiviteten förändras naturligtvis på ett avgörande sätt av så drastiska indelningsförändringar.

Kommunerna blir färre och större. Det geografiska avståndet växer mellan centralortens förvaltning och fullmäktigeorganisation å ena sidan och kommunmedlemmarna å den andra.

Som en direkt följd av sammanläggningarna minskar antalet kommunala förtroendemän. Den breda, i alla folkgrupper och bygder förankrade representationen har varit en självklarhet i den kommunala självstyrelsen. Den minskade plattformen för kommunalpolitiska insatser skapar i kombination med de ökade avstånden mellan beslutsfattarna och "de som blir beroende av besluten" ett helt nytt informationsproblem.

När relationen folkvald/kommuninnevånare låg kring 1/20 fanns i själva systemet en inbyggd informationskanal mellan de folkvalda och kommunmedlemmarna.

Samordning över kommungränser i regionala frågor, liksom de ändrade villkoren för den kommunala kompetensen, bidrar likaså till att forma en helt ny situation för de kommunalpolitiskt verksamma.

Tidigare var det lagfäst regel att insatser som kommunalman icke kunde arvoderas. Långt in i vår tid har alla insatser från de kommunala förtroendemännens sida bygggt på frivillighet.

I den förändrade kommunalpolitiska situation vi ovan skisserat har detta visat sig ohållbart. Kommunpolitiskt förtroendemannaskap är i dag en kvalificerad uppgift som fordrar tid och kunskap. I de allt större kommunerna handlägger de allt färre förtroendemännen allt svårare frågor. Verksamheten kompliceras av att alla frågor är tekniskt, ekonomiskt och juridiskt svåröverskådliga.

Kommunala förtroendeuppdrag arvoderas i dag. Allt fler kommuner an-

ser det nödvändigt inrätta arvoderade poster, och den utvecklingen kommer att fortsätta.

Den partipolitiska aktiviteten i kommunerna växlar högst anmärkningsvärt. I några kommuner är representanter för alla partier politiskt livaktiga, och en intressant och värdefull kommunalpolitisk diskussion pågår kontinuerligt. På många håll är den kommunalpolitiska aktiviteten svag. Förklaringen är naturligen dels den politiska strukturen, dels opinionsbildningens villkor i kommunerna.

För alla partier gäller som gemensam nämnare att man, i den kommunala självstyrelsens namn, vill stärka den kommunalpolitiska debatten. Alla partier har ett intresse av att vidga informationen till och öka utbildningen för de kommunala förtroendemännen.

Samhällsstöd för den politiska verksamheten i kommunerna har möjliggjorts genom lagändring, vilket medför bidrag till de politiska ungdomsförbunden samt ersättning för valsedelstryckning. Vi anser att det är mot denna bakgrund man skall se förslagen att lagfästa möjlighet till kommunalt partistöd. Det får anses rimligt att den lokalt betingade kommunalpolitiska verksamheten stöttas ekonomiskt, och vi ansluter oss därmed principiellt till proposition 126/1969. Att kommunalt partistöd gives en icke obligatorisk utformning är självklart.

Departementschefen har valt att avvisa obligatorium vad gäller huruvida partistöd skall utgå och dettas storlek men valt att lagfästa regler för bidragskonstruktionen med ett för de stora partierna fördelaktigt system.

Det är ett fundamentalt fel i detta!

Alla partier har samma grundkostnad för att föra ut sitt politiska budskap!

Alla partier har behov av kanslistöd och personal!

Alla partier har kostnad för propaganda och politisk information!

Alla partier har kostnader för kommunalpolitisk utbildning!

En konstruktion av bidragsbestämmelserna som departementschefen föreslår blir direkt strukturkonserverande. De stora, och etablerade, partierna får ett stort och rejält stöd, de mindre partierna litet eller inget stöd!

Rimligt vore att formulera lagtexten så att därav framgår att kommun som väljer att införa kommunalt partistöd skall låta detta utgå med 50 % av beloppet som fast partistöd till de i fullmäktige representerade partierna och återstoden (50 %) fördelat som rörligt bidrag till partierna efter deras i fullmäktige representerade mandat.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 126
måtte antaga följande

Förslag
till
Lag
om kommunalt partistöd

Härigenom förordnas som följer.

Kommun får lämna ekonomiskt bidrag till politiskt parti, som under den tid beslut om bidrag avser är representerat i kommunens fullmäktige. Beslutet skall innehålla att hälften av kommunens bidrag fördelas lika mellan de partier som är representerade i fullmäktige och hälften mellan varje sådant parti med samma belopp för varje plats som partiet under nämnda tid har i fullmäktige.

Vad som nu sagts äger motsvarande tillämpning på landstingskommun och landsting.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 28 oktober 1969

Bertil Strandberg (m) Paul Brundin (m) Karl Pettersson (m)

Nr 1078

Av herr **Werner**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 126*,
med förslag till lag om kommunalt partistöd.

(Lika lydande med motion nr 1244 i Andra kammaren)

Stockholm den 28 oktober 1969

Lars Werner (vpk)